

Av innholdet:

Innkalling til årsmøte	side 2
Lederen har ordet	side 3
Skandinavisk fellesuttalelse til bispesynoden om familien	side 4
Rapport fra bispesynoden om familien	side 9
Uro rundt IMWAC	side 11
«Fornyelsen som forsvant»- ny kritisk norsk bok om den katolske kirke	side 16

Nyhetsbrev 2015

La flere få høre hva du mener

Innlegg til Nyhetsbrevet sendes til red@ogsavierkirken.no. Vi ønsker dialog og ytringer!

www.ogsavierkirken.no

Vårens seminar

Akademiet Også vi er Kirken inviterer til nytt seminar
lørdag den 18. april kl.1330
hos St. Josefsøstrene, Grefsen

Vårens tema er

«HVA SKJER I VATIKANET?»

Pave Frans har kommet inn som en virvelvind og tilsynelatende snudd opp ned på denne trauste og satte institusjonen. Hva er det han vil? Og hva kan han få til? Er dette genuine reformer, eller bare en ansiktsløftning?

Spørsmålene står i kø. Vi har allerede tidligere hatt seminarer der vi har sett på pave Frans og hans nye visjoner for kirken, men ting skjer nå så fort og på så mange plan i Vatikanet at vi ikke kan slippe dette emnet.

Som en katolsk reformbevegelse må OVEK følge med når Vatikanet og kirkens øverste ledelse begynner å reformere seg selv.

Vi har fått to foredragsholdere som vil belyse situasjonen fra hvert sitt utsiktspunkt.

Ulla Gudmundsson,

tidligere svensk ambassadør til Vatikanet
kommer til oss fra Stockholm,
og

Andreas Dingstad,

kommunikasjonsrådgiver og webredaktør i Oslo
katolske bispedømme, fra Akersgaten.

Etter at vi har vært på 'legd' rundt på forskjellige steder i mange år var vi på Grefsen for første gang i høst og følte oss tatt veldig godt imot, i egnede og lyse lokaler. Vi er veldig glade for å kunne komme dit igjen, og håper og tror at det kanskje kan bli vår nye 'base'.

Program

Kl 1330 Bispising (pizza)

kl. 1430 Ulla Gudmundsson: «Franciscus - en påve för den globala eran?»

kl. 1545 Andreas Dingstad: «Pave Frans, hel ved, eller kirkens Obama?»

Kl. 1700 Plenumsdiskusjon

Kl 1800: Messe i St. Josefsøstrenes kapell

Entre kr. 100, inklusiv bispising

Påmelding til seminar@ogsavierkirken.no,
eller ring 480 76 265

Innkalling til årsmøte

i «Også vi er Kirken –Norge»

Lørdag den 18. april kl.1200
hos St. Josefsøstrene, Gladsvei, Grefsen.
(ta Kjelsåstrikken til «Gladsvei»)

Dagsorden

Åpning

Sak 1: Styrets årsrapport

Sak 2: Regnskap

Sak 3: Utviklingen i IMWAC (se egen sak side 11-15)

Sak 4: nyhetsbrev og nettsted

Sak 5: Fastsettelse av medlemskontingent

Sak 6: Valg

Forslag til andre saker som ønskes behandlet, må være Styret i hende innen 11 april.

Forslag til kandidater til styret, sendes Valgkomiteen ved Torstein Seim tos50@online.no innen 11 april.

I år skal det velges leder, fire styremedlemmer og ett varamedlem.

Nyhetsklipp fra nettstedet vårt

Kardinal Maradiaga om motstanden mot pave Frans

En av pave Frans' nærmeste medarbeidere, erkebiskop i Honduras kardinal Oscar Rodriguez Maradiaga, har advart i en tale til fransiskanske provinsialer i Florida om kuriens motstand mot pave Frans' bestrebelser på å skape en "ny måte å være kirke på." Der er ifølge kardinalen ikke bare tale om motstand fra den gamle kurie, men også fra noen i den nye som er utilfredse med at de privilegier som tidligere gav dem et bekvemt liv, er tatt fra dem. Uttrykk som "Hva er det denne lille argentiner innbiller seg?" og "Vi gjorde en feil" (underforstått ved å velge ham) kan høres i krokene, fortalte kardinalen fra Honduras.

(Fra [The Tablet](#) via VEOK-nytt Danmark)

Pave Frans fortsetter oppryddingen i Vatikanet

I 2012 utpekte pave Benedikt XVI den sveitsiske sakfører Bruehlhart som hadde vært Lichteinstains ledende ekspert på bekjempelse av hvitvasking av penger, til direktør for *Autorità di Informazione Finanziaria* (AIF), Dette er et kontrollorgan som pave Benedikt opprettet for å holde øye med hva som foregikk i Vatikanets sterkt kritiserte bank med navnet *Istituto per Opera Religiosa* (Instituttet for religiøse oppgaver).

Nå har pave Frans avsatt hele dette kontrollorganets styre, selv om dets mandat utløper først i 2016. Det dreier seg om fem italienske bankfolk med tette forbindelser til Vatikanets gamle garde av kardinaler, som nå er blitt erstattet av fire eksperter med global erfaring fra henholdsvis Sveits, Singapore, USA og Italia. Ifølge forlydender er dette skjedd etter ønske av Bruehlhart, fordi hans bestrebelser på å gjøre bankens transaksjoner transparente og komme hvitvasking av penger til livs ble sabotert av det gamle styret.

([dailystar.com](#) 5. juni 2014, via VEOK nytt Danmark).

Lederen har ordet

OVEK tilbake på nettet – OVEKs nyhetsformidling i ny form

Etter en lengre periode da vårt nettsted har vært nede pga. hacking har vi nå endelig kunnet gjenåpne det. Dette er spesielt viktig fordi nyhetsbrevet slik vi har kjent det, kommer til å opphøre i sin tradisjonelle form. Anne Helene Utgaard, som har lagt ned et svært arbeid i nyhetsbrevet gjennom mange år, har nå trått tilbake som redaktør, et verv hun beholdt lenge også etter at hun gikk av som leder for foreningen vår. Jeg vil herved benytte anledningen til å takke henne for denne innsatsen som har brakt OVEKere mye spennende og viktig lesestoff i postkassen.

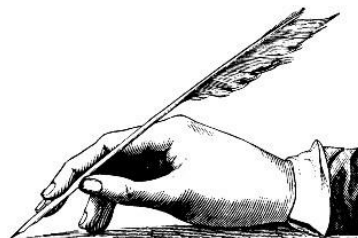
Tanken er at vi heretter ikke vil ha én redaksjon for nyhetsbrevet og én for nettstedet, men én felles redaksjon som i hovedsak konsentrerer seg om nettstedet. Dette vil gjøre det mulig å komme raskere ut med informasjon siden vi ikke vil være avhengige av oppsamling av stoff, trykking, utsendelse, osv. Samtidig innser vi at det er noe eget ved å kunne holde bladet i hendene, bla i det, og, om man vil, ta vare på det i en bokhylle eller skuff. Så vi vil fortsette å sende ut et 'oppsamlingsnummer' med tekster fra nettstedet – både nyhetsstoff og kommentarstoff – én gang i året. Vi satser på å engasjere skriveføre, reformorienterte katolikker til å skrive en kronikk hver i året til nettstedet, så vil vi ta med så mye det som det er plass til over i det årlige oppsamlingsnummeret'. Noen har allerede

meldt seg. I tillegg oppfordres alle til å bidra med stoff av forskjellig slag, både egenprodusert, og ting de har funnet og sakset fra andre steder.

Internasjonalt -- forholdet til IMWAC: noe av det viktigste som skjedde i fjor i IMWAC – International Movement We Are Church – var at bevegelsens leder (formell tittel: koordinator) Martha Heizer, ble ekskommunisert i mai. Da ble det offentlig kjent at hun regelmessig feirer kommunion uten prest, en praksis som gir automatisk ekskommunikasjon. Heizers messefeiring var ikke kjent for OVEKs styre, og så vidt vi forstår heller ikke for flere av dem som hadde vært med å velge henne som koordinator. De fleste nasjonale IMWAC-gruppene har likevel valgt å støtte henne, noe vi i OVEKs styre har funnet problematisk. Vi offentliggjorde tidlig en uttalelse på dette nettstedet der vi forklarte hvorfor vi ikke kan støtte slik sakramentell selvtekt (se egen sak). Ny leder for IMWAC skal velges i vår; da kan enten Martha Heizer bli gjenvalgt eller IMWAC få en ny leder. I påvente av en avklaring i denne viktige saken har OVEKs styre valgt å suspendere vårt IMWAC-medlemskap inntil videre. Dersom Heizer fortsatt sitter som leder på tidspunktet for vårt årsmøte 18. april, vil vi legge frem som en egen sak om det er hensiktsmessig, og prinsipielt riktig, for oss å opprettholde (= reaktivere) vårt medlemskap, eller å tre ut.

Jeg trer tilbake som leder for OVEK på årsmøtet og benytter med dette anledningen til å takke for meg. Jeg har sagt meg villig til å sitte i styret i en annen funksjon en viss tid fremover, så helt borte blir jeg ikke riktig ennå ☺.

Pål Kolstø

Bispesynoden om familien

Høstens store sak i verdenskirken var Bispesynode om familien som ble avholdt i Vatikanet 5-19. oktober. I den anledning var det mulig for alle katolikker å komme med innspill ved å svare på en spørreundersøkelsen som ble sendt til alle verdens bispedømmere, og som i OKB ble lagt ut på nettet. Mange OVEK-ere benyttet seg av den muligheten. I tillegg utarbeidet de tre skandinaviske reformforeningene -- VEOK i Danmark, Väks i Sverige og OVEK i Norge – en felles uttalelse. Uttalelsen har ligget ute på OVEKs hjemmeside, og trykkes også nedenfor.

Responses to the Questionnaire in Preparation for the Synod of Bishops on the Family and Evangelisation in 2014

The three independent national groups of the International Movement *We are Church* in Scandinavia have agreed to respond to the *Questionnaire in Preparation for the Extraordinary General Assembly of the Synod of Bishops on the Family and Evangelisation* together. This is partly a consequence of the limited action taken by our dioceses. In Sweden the questionnaire was not published on the website for people to respond to. The Swedish *Justitia et Pax*, however,

Legfolket engasjerer seg i bispesynoden: har fra bønnevigilie på Petersplassen før åpningen

collected a limited number of responses. In Denmark only priests, pastoral councils and Church employees were invited to reply. In Norway Priests, members of Pastoral Councils and others employed by the Church were invited to answer to the questionnaire while lay people were invited to answer to a shorter version of it (ten questions out of 38).

On this background we would like to present a summary of the responses we have got as a *supplement* to what is being sent in from the Nordic Bishop's Conference.

1. The Diffusion of the Teachings on the Family in Sacred Scripture and the Church's magisterium

Most people outside and within the Church are aware of the fact that the Church values the family highly. Most people in our countries do. However, Catholic Christians seem not to ground their belief in the family in Church Documents or magisterial teaching. They read and listen more to secondary sources than primary sources. Young people may get good information about the Church's view on marriage through

preparatory courses in their parish but an increasing number of couples do not marry in the Church. Some are happy with a civil marriage while others cohabit for quite a long time.

The understanding of marriage as a sacrament is far from clear. Marriage is primarily understood as a union between two who love each other and intend to share their life in mutual fidelity. However, marriage is also perceived as an ideal that is not easily achieved. Many couples experience a complete failure with loss of love, friendship, companionship and meaning. Most baptizes believe that what constitutes marriage as a sacrament is the love between the two. When there is no love there is no marriage. Some people experience pastoral care when they fail, others not. It depends on the culture in their parish or singular priests and another responsible counselling them.

Humanae Vitae is hardly known for anything but its rejection of the use of so-called artificial contraception. This idea is rejected in our countries (with some very few exceptions).

The Church's attitude towards sexuality, contraception and divorce is more often than not regarded as irrelevant. And the Church is often perceived as lacking in mercy and ethics. That also goes for its attitude towards homosexual marriage which is becoming more accepted by the baptized.

2. Marriage according to the Natural Law

The notion of natural law is hardly known by people in our countries. Those ethicists who sometimes use it often stress that the interpretation of it has changed from time to time and that any way it would be so general that it could hardly be useful in the complex

situations of daily life. Natural law probably plays no role in the thinking of the baptised on marriage and sexuality. It is also not valid or consistent with anthropology where we consider humans to have a certain degree of free self-determination.

The celebration of marriage is a beautiful and meaningful experience that many baptized still want even if they do not quite understand the Church's teaching on marriage as a sacrament.

When non-practicing or non-believing couples ask to be married in Church we are inclined to think they should not be rejected. The celebration may be used by The Holy Spirit in ways unknown to us.

3. The Pastoral Care of the Family in Evangelization

Most parishes offer some kind of marriage preparation for those who choose a wedding ceremony in Church.

The understanding of the family as a domestic Church can be challenging, promising and threatening. For people to perceive of themselves as a domestic Church they need to be included and participating in parish life. This again, depends on how they experience their parish, whether they understand the sermons, preaching and teaching, and whether they experience a real *communio* in the parish. It also depends on how much time they are able to or prepared to spend in the parish activities which again depend upon understanding what happens in the parish and on being accepted as they are.

Transmitting the faith has a lot to do with belonging. Many baptized are alienated from the Church because they perceive of the Church as a different reality than their own and also because

they find the Church's moral teaching on sexuality and family unsatisfactory or simply irrelevant in real life. After *Humanae Vitae* with its prohibition of the so called artificial contraception the baptized have understood that they must rely on their own judgement in moral questions.

When the institutional Church speaks of the family it mostly refers to a heterosexual couple with children. But there are so many kinds of families. There are single parent families, gay and lesbian families, families where the parents are divorced and remarried, extended families and so on. All the different kinds of families can be domestic Churches and need encouragement and help from the parish. For that to happen they must be accepted and respected and included when the Church speaks about the family.

The dilemma facing the Church is that on one hand it must uphold an ideal model of family and on the other hand respect, love and include those who have chosen or been forced to live with another model of family. The evangelising Church should convey that all families, regardless of family structure or model, are called to be domestic churches.

Prayer in the family is not so common any more. In many families common meals are rare. Perhaps families should be encouraged to come together once a week to pray The Lord's Prayer. That could be a good beginning.

Many parishes are at their very best when meeting people in the middle of a life crisis. It is, however, extremely difficult to understand and accept that divorced and remarried people are being banned from the Holy Communion. It causes suffering and alienation. Children with parents who

may not receive the sacrament are likely to feel completely alienated from the Church.

4. Pastoral Care in Certain Difficult Marital Situations

Cohabitation *ad experimentum* is a reality in our countries and probably most Catholics have cohabited for longer or shorter time before marrying. They may bring their children to the wedding ceremony. Hardly anybody marries without having had sex before marriage. This is so also among second generation Catholic immigrants who come to our countries from cultures and countries with populations which are often considered conservative in their Catholic faith and life.

Several models of unions are recognized in Scandinavia. See chapter 5. Separated couples and divorced and remarried couples are a strong pastoral reality. Probably a third (or more) of all couples find themselves in such a situation. The number is growing. Many of them want to continue to nourish their spiritual life in the parish but many suffer from being excluded from the Communion and little by little disappear from mass and parish life. By losing the parents the Church also most probably loses their baptized children who eventually may lose their faith in God.

Some priests are aware of this situation and are offering good pastoral care. Some remarried couples and some homosexual couples take the communion but still feel marginalized and unhappy. We are not aware of any pastoral initiatives on a diocesan level to repair this situation.

The annulment process has a bad reputation partly because it is perceived as a "cheat divorce" and partly because it presupposes that a couple agrees to that their former marriage was not

valid. For most couples that is not true. They know that their marriage was valid but that they have failed in it. What they want is to be able to put the failure behind them, get forgiveness for their sins and consolation in their sorrow in order to be able to start a new life. For the baptized this seems to be the Christian way of living. The sacramental view on marriage is scarcely understood by people. Forgiveness and new beginnings is at the center of their faith.

The Church might consider whether the only 1000 years old understanding of the sacrament of marriage is ready for some rethinking.

5. The union of Persons of the Same Sex
Civil law in Scandinavia recognizes marriage between gays and lesbians. The majority of Lutheran bishops in Scandinavia accept this, and there are a number of married gay and lesbian priests and even bishops.

Our bishops have argued against the legislation without creating what one might call “an American Catholic battle”. The public finds it difficult to understand how the Church can be against homosexual marriages and at the same time be against discrimination of homosexuals.

It has become easier to openly live as gay or lesbian couples and there are quite a few of them in our parishes. Mostly they are not marginalized until they marry. A few have had to leave the Pastoral Council or other work in their parish after getting legally married. The Catholic lay people are still divided on this issue but the number of baptized who accept homosexual unions seem to be rapidly growing. Children of lesbian or gay parents are accepted at Catholic schools.

The modern family has many structures. Family life is vulnerable in any structure. Even if the Church upholds one ideal model of family it is extremely important that all kinds of families are accepted and included in a trustworthy way in the pastoral care of their parish.

7. The openness of the Married Couple to Life

Humanae Vitae is associated with the prohibition of so-called artificial contraception. This is not accepted by the large majority of Catholic Christians. The use of contraceptives has not been considered a subject to be mentioned in the confessional (with a possible exception for some priests coming from the Philippines, Poland and some other traditionally Catholic countries.) The diocese spends money on trying to help a very small minority of women to use so-called natural contraception methods.

The rest of the Encyclical is hardly known to most people. There is sexual education at all levels of the compulsory School system and in the media. It may be said that this education fails to anchor sexuality within a setting of long-lasting love, respect and responsibility. It therefore fosters a hedonistic attitude to sexuality.

The Church on the other hand tries to promote a view on sexuality that belongs to a long past century. It is necessary and urgent that the Magistrate of the Church starts working on this problem. Modern anthropology and psychology together with other sciences can contribute with important insights and impulses in such a process. It also is of the outmost importance that baptized with real life experiences with sexuality and different kinds of family life take part in a process of developing a new attitude towards body and sexuality in the Church. The numerous sexual scandals in the Church have minimized

the credibility of the institutional Church on these issues.

Some countries are suffering a decline in population due to few births. Among them are countries usually referred to as Catholic countries like Mexico, Italy and Spain. In other parts of the world over-population is a problem. In Scandinavia we have a reasonably high birth-rate which, together with immigration, keeps the population fairly constant.

We believe that the best thing the Church can do to contribute to raise the birth-rate in those countries where it seems necessary is to work for a social welfare in the society which favors more births. It is a question of parents (mothers' and fathers' as well as single parents') leave with some economical compensation when a child is borne and good quality child care which makes it possible for both parents to work. The Church might get involved in building up such institutions but mainly this is a political question. Both hierarchy and lay Christians may try to influence the politicians through sound social teaching.

8. The Relationship between the Family and the Person

Life in the family with any structure is a privileged situation when personally perceived and shaped as such. Critical situations may rise when there is dishonesty and double moral standards in the home. An authoritarian style of up-bringing may also be a serious threat to the children's encounter with Christ.

A crisis of faith may be destructive as well as constructive. Love, honesty, humility and mutual respect are prerequisites for working one's way through difficulties and for the development and growth in faith both in the person and in the family.

9. Other Challenges and Proposals

We believe that the Church needs to make a bridge between an idealised view on sexuality, marriage and family and the experiences of Christian families today. It is urgent to take into account human experiences.

We also believe that there is a need for a rethinking of Christian anthropology in light of the knowledge that has appeared in modern biology, psychology, studies of gender, biology and other sciences and that there is a need for a revised view on sexuality.

We believe that the Holy Communion should never be used as something that is perceived as a punishment but always as a gift of God to those who seek him, in success or in failure.

We ask and pray that men and women with experience from family life in all its variety may be given a voice at the Synod of bishops on the family.

The notion of family has changed over thousands of years. In biblical times it encompassed the entire household. In the last century it referred to the core family. Today other forms and structure appear. As Church we must deal with the variety of family structures found in different cultures. Any family can be a domestic church and be part of the evangelizing body of Christ.

Kaare Ruebner Jørgensen, "We are also Church Denmark"

Pål Kolstø "Also We are Church – Norway"

Hans Reiland "We are Church – Sweden"
Anne Helene Utgaard, Secretary

<http://www.imwac.net/413/index.php/activities/synod-on-the-family-2014/250-responses-to-the-questionnaire-from-we-are-church-in-denmark-norway-and-sweden>

Sr.Madeleine Fredell, OP:

”Demokratiprocess för 1,2 miljarder katoliker”

Sr.Madeleine Fredell, leder för *Justia et Pax* i Sverige, har gitt följande kommentar til Bispesynoden

Svensk media har inte ägnat överdrivet intresse åt den synod om familjen som ägt rum i Rom 5 - 19 oktober. Om man fokuserat på något, så är det de för svenska förhållanden typiska frågorna om fränskilda omgifta och om homosexuella. Och visst har kyrkan mycket att göra och förändra på de punkterna! Men det tycks helt ha gått förbi media att katolska kyrkan i och med synoden är på gång med tidernas största och öppna debatt. På katolskt vis, vill säga!

I slutet av hösten 2013 skickade synodsekretariatet i Rom ut en lång och delvis snårig enkät till alla biskopskonferenser över världen. Biskopskonferensen i England och Wales var snabba med att lägga ut enkäten på sin hemsida och erbjöd hela lekfolket att svara på frågorna och skicka svaren till sina respektive stift. Många konferenser följde efter, andra begränsade deltagandet till vissa grupper. Rom hade missat att ge några som helst riktlinjer! Det var inte den bäst organiserade enkäten genom tiderna, men det var den första någonsin i katolska kyrkan som hade en världsvid täckning. Svaren som skulle spegla vanliga människors syn på alla typer av

samlevnadsfrågor skickades så småningom in från biskopskonferenserna till synodsekretariatet i Rom. Ett första arbetsdokument togs fram och delgavs hela kyrkan i god tid före själva synodsamlingen.

Nu har vi kunnat följa synodens första halvlek i stort sett för öppen ridå. Massmedia har fått rapportera på ett heltäckande sätt. Och som vanligt valde man att fokusera på det man kallade för ”konflikt” bland synoddeltagarna, splittringen mellan de reaktionära och lagbundna och de som önskade reform och pastoral barmhärtighet. Påven Franciskus hade uppmanat deltagarna att tala öppet och modigt och samtidigt lyssna ödmjukt på varandra. Det betyder varken splittring eller konflikt utan är ett tecken på respekt för kollegialitet och mångfald.

Under första veckan presenterades en detaljerad karta över hur människors samliv och relationer ser ut ur olika synvinklar över hela världen. Synodens delrapport påvisade meningsmotsättningar vilket inte är konstigt med tanke på alla de kulturer, språk och sociala sammanhang som fanns representerade bland kardinalerna, biskoparna och de äkta par som deltog. När två hundra personer ska gå en väg tillsammans, läsa tidens tecken och söka sanningen och ett förhållningssätt för kyrkan blir det inte precis tyst och konformt. De representerar ju mänsklighetens enhet i mångfald. Under andra

veckan vidtog smågruppsarbete och därefter rapporteringar. Utifrån allt detta har en relatio synodi, en synodrapport, röstats igenom som nu bildar underlaget för vidare diskussioner i samtliga stift i världen.

Enligt regelboken måste varje enskild paragraf i synodrapporten få kvalificerad majoritet (75%) för att antas, annars tas de bort. Påven Franciskus inskred nu själv med sin påvliga auktoritet och beslöt att även de paragrafer som "bara" fått absolut majoritet också skulle publiceras. Dessutom skulle hela världen få veta det exakta antalet röster för respektive emot för varje paragraf. Det var bara tre paragrafer som slutade med absolut majoritet, två om fränskilda omgifna och en om homosexuellas situation. Tro nu inte att det bara var de konservativa som röstade mot paragrafen om de homosexuella! Kardinalen och ärkebiskopen av Westminster, Vincent Nichols, sade lite generat i en presskonferens att han röstat mot paragrafen, men det var för att den inte gått tillräckligt långt!

Synoden liksom rapporten fokuserar på kyrkans pastorala hållning. Kyrkans alla medarbetare uppmanas att vandra tillsammans med Guds folk i alla de utmaningar som vi ställs inför. I sitt avslutningstal till synoden sade påven att kyrkans dörrar står vidöppna för att välkomna de behövande, syndarna och inte bara de som tror sig vara fullkomliga! Det räcker inte med att bara förbinda de människor som lider, att lindra symtomen, vi måste också hela och bota den djupt liggande orsaken till skadan. Och

här talar vi om övergivna barn, barnarbete, barn som traffickeras, prostitution, familjer som splittras genom krig och flykt, tvångsäktenskap, våld i nära relationer och allt annat elände som vi här i Sverige ofta bara läser om i tidningsrubriker. Inför det våld och de skriande orättvisor som vi bevittnar idag kan vi inte längre hålla oss till lagen och bokstaven i kyrkans lära. Vi måste låta oss överraskas av Gud, som påven sade i sitt tal. Det finns en gudomlig nåd och positiva värden i alla människors liv, så även i relationer som av tradition inte har godkänts av kyrkan. Idag måste vi överbrygga glappet mellan princip och praxis, mellan lära och välkommandet av alla människor in i vår gemenskap.

Och nu börjar arbetet för oss i Guds folk över världen. Nu ska texten stötas och blötas av 1,2 miljarder människor för att ge ett nytt underlag till andra halvlek av synoden i oktober 2015. Det kan vara på sin plats att påminna oss om att den högsta lagen inom kyrkan är "själarnas frälsning" och att barmhärtighet är överordnat allt annat.

IMWACs leder er ekskommunisert, konsekvenser for OVEK

I mars ble det kjent at Martha Heizer, lederen (koordinator) for the International Movement – We are Church -- IMWAC, var blitt ekskommunisert av sin biskop sammen med sin ektemann. Årsaken var at de praktiserte (og fortsatt praktiserer) messe med nattverdsfeiring under private samlinger uten prest. Dette er av den type handlinger som etter kirkeretten gir automatisk utelukkelse av kirkens fellesskap.

Ikke alle medlemmer av IMWACs råd var klar over at Martha Heizer med vitende og vilje hadde satt seg ut over kirkens lære og praksis da hun var blitt gjenvalgt som koordinator. Hun annonserte at hun var villig til å fratre sitt verv, men valgte å ikke ta det til følge. De fleste nasjonale bevegelser i IMWAC-nettverket har gitt henne støtte med forskjellige begrunnelser. Noen har ment at hun handlet riktig, endog profetisk, andre at det uansett var ukristelig av hennes biskop å ekskommunisere henne. Unntakene er bevegelsene i Sør-Afrika og de nordiske landene, som i forskjellig grad har markert avstandstaken fra hennes handling. Av disse er det OVEK som har reagert sterkest. Styret i OVEK har i hovedsak tre ankepunkter: 1. selve handlingen, altså den irregulære messefeiringen. 2. At Martha Heizer ikke opplyste om dette til IMWACs Råd som valgte henne. 3. at IMWACs Råd likevel stilte seg solidarisk med henne.

OVEKs styre la tidlig ut en redegjørelse på vårt nettsted der vi ga uttrykk for vår

holdning. Vi var også medunderskrivere på en fellesuttalelse om 'Martha Heizer'-saken sammen med våre svenske og danske søsterorganisasjoner. Begge disse tekstene gjengis nedenfor. Derne trykker vi en noe lengre kommentar skrevet av formannen for danske Vi er også kirken (VEOK), Kaare Rübner Jørgensen.

Våre skriv til IMWAC hadde til hensikt å signalisere at etter vår mening kan ikke OVEK ledes av en person som har stilt seg utenfor kirkens fellesskap. Det er altså ikke det faktum at hun er ekskommunisert som er utslagsgivende for oss: vi ville reagert på samme måte på den irregulære messefeiringen når vi fikk vite om den, selv om hun ikke var blitt ekskommunisert.

Når vi ikke nådde frem med vårt syn i IMWAC, har styret valgt å suspendere vårt medlemskap frem til det holdes nytt rådsmøte i IMWAC våren 2015. Dersom Martha Heizer tre tilbake da, vil styret anbefale OVEKs årsmøte at vi gjenopptar vårt medlemskap. I motsatt fall vil vi fremme forslag om at vi trer ut av IMWAC.

Martha Heizer

Sad News

A statement from the Scandinavian groups of the We Are Church movement concerning the excommunication of Martha Heizer.

The sad news of the excommunication of Martha Heizer and her husband Gert has deeply affected us all as members of the International Movement We Are Church (IMWAC). As our thoughts and prayers go out to Martha and Gert, we also want to state that their decision to celebrate the Eucharist in their private home in the absence of an ordained priest is a private, conscientious and personal decision and none of us can here act as judges. Yet we find it important to state that this option in no way reflects the thinking and far less the practice of the Norwegian, Danish and Swedish branch of the international movement. Martha has offered to step aside from her position as coordinator and spokeswoman for IMWAC for which we are grateful.

The great Christian tradition is clear. We do not as individuals possess any rights claims to the Eucharist. It is a gift offered to the Church in communion with the poor and with their pastors and our pastors.

As members of IMWAC we all see the need for urgent reforms in the theological thinking, in the pastoral practice and in Canon Law in order not to depart from our common Tradition but rather to be faithful to it. We also see the need for urgent reforms in communion and in solidarity with our pastors and in communion with the Bishop of Rome.

As believers we have seen our own children, friends and relatives leave the Catholic Church since they have been witness to attitudes and practices within

the Church that clearly have contradicted the Gospel. The movement Wir Sind Kirche in Austria and in other countries has been inspiring and has helped us to keep a balance between our patience and our passion for change as believers. With the election of Francis as the Bishop of Rome we can clearly see that our patience opens up to a new horizon of hope.

May this sad news of Martha and her husband bring us all closer to The Holy Spirit of Pentecost. May it remind us all of the precious yet fragile gift of union in diversity and bind us together with the impatience and the passion of the Gospel together with the patience of ecclesial communion.

June 2014

Kaare Ruebner Joergensen – Denmark

Pål Kolstø – Norway

Hans Reiland – Sweden

<http://www.imwac.net/413/index.php/news/latest-news/308-excommunication-of-dr-martha-heizer>

Leder for østerrikske Wir Sind Kirche ekskommunisert – en uttalelse fra OVEK

‘Martha Heizer er også koordinator for nettverket International Movement We Are Church hvor OVEK deltar

Det har oppstått en situasjon i Østerrike som berører Også vi er kirken–Norge: Martha Heizer som er president i det østerrikske *Wir Sind Kirche* og koordinator for *IMWAC Council* er, sammen med sin mann, blitt ekskommunisert fordi hun regelmessig har feiret nattverd uten prest i en bibelgruppe i eget hjem

Hvem er Martha Heizer?

Martha Heizer var en av initiativtagerne til Vi-er-kirke-bevegelsen på 90-tallet. Hun har vært meget aktiv i det til dels turbulente reformarbeidet i Østerrike. Hun er pedagog og har undervist i religionspedagogikk på et presteseminar i Østerrike til hun ble pensjonist. Hun har tidvis feilaktig blitt omtalt som dr.theol. Hun ble valgt til koordinator for Rådet (IMWAC) på årsmøtet i Lisboa i 2012.

Hvordan ser Vatikanet på det hun har gjort?

I kirken kan kun ordinerte prester forvalte eukaristien. Dette ble stadfestet av Det annet vatikankonsil og i en rekke senere skrifter. Brudd på denne ordningen regnes som *delictum gravius* og straffes med automatisk ekskommunikasjon. Den lokale biskopen har reagert korrekt i forhold til lære og kanonisk rett.

OVEKs mening om denne typen handlinger

OVEK har aldri akseptert selvtekt. Vår selvforståelse er at vi er en bevegelse innenfor kirken. Vi arbeider for reformer,

men innenfra. Vi gjør ikke og støtter ikke noe som kan tenkes å føre til at vi blir stående utenfor kirken. Eukaristi uten prest er ikke noen kampsak for OVEK. Det bryter over tvert med både katolsk embetssyn og sakramentssyn.

OVEK er en selvstendig organisasjon

”The International Movement We Are Church” er et løst nettverk av nasjonale katolske reformorganisasjoner med ulike oppfatninger som arbeider ut fra sine egne statutter. Noen av disse nasjonale foreningene går klart lenger enn andre i sine reformønsker, men ikke mange vil gå god for eukaristisk selvtekt. Martha Heizer har tilbudt seg å tre tilbake som koordinator for IMWAC Council. Vi anser det som nødvendig for å komme videre i denne ulykksalige situasjonen.

<http://ogsavierkirken.no/?p=824>

Heizersagen - en kommentar

Av Kaare Rübner Jørgensen,
leder for danske VEOK

Den temmelig traditionalistiske “Katolsk Magasin”, der oprindelig udkom en gang om året ved juletid, er gået på nettet. I sidste nummer oplyses følgende:

Den 67-årige formand for den østrigske protestbevægelse ”Wir sind Kirche” Martha Heizer og hendes mand Gert er blevet ekskommunikeret, efter at det er kommet frem, at parret regelmæssigt

har fejret messe i deres hjem i Sydtyrol uden en præsts medvirken.

Parret blev den 21. maj underrettet om den kirkelige domstols afgørelse af biskoppen af Innsbruck Manfred Scheuer, som i en efterfølgende pressemeddelelse forklarede, at han havde været nødsaget til at tage dette skridt som følge af den situation, parret havde bragt sig i, og fortsatte: ”Jeg tror, at parret var bevidst om, hvad deres handle måde betyder i kirkelig sammenhæng.”

Ved at ”simulere” en katolsk messe har parret overtrådt kirkerettens bestemmelse can. 1378, §2, 1°, som siger, at ”den, som uden at være præsteviet forsøger at fejre det eukaristiske offer” ekskommunikeres latae sententiae – dvs. i kraft af selve

handlingen og dermed uden, at de kirkelige myndigheder behøver udtrykkeligt at bekendtgøre ekskommunikationen. En ekskommunikation betyder, at den skyldige udelukkes fra det kirkelige fællesskab og derfor er afskåret fra at modtage Kirkens sakramenter. Formålet er at bringe synderen tilbage til Kirken. Det kan ske med en biskops mellemkomst, men det forudsætter naturligvis, at den pågældende erkender sin skyld og angrer den. Anger var der imidlertid ikke at spore hos parret, som efterfølgende udtalte, at de var dybt chokerede over afgørelsen, uanset at den ikke kom bag på dem, men at den kun bestyrkede dem i deres fortsatte kamp for reformer i Kirken.

Bevægelsen "Wir sind Kirche" blev grundlagt i 1995. Den går ind for lægfolkets deltagelse og medbestemmelse i alle kirkelige organer, for kvindelige præster og ophævelse af det tvungne præstecelibat. Martha Heizer har i de seneste år fået en del opmærksomhed i medierne, hvor hun er blevet præsenteret som teolog. Dekanen ved det teologiske fakultet ved universitetet i Innsbruck Jozef Niewiadomski gjorde imidlertid allerede i 2011 opmærksom på, at hun – uanset at hun i en årrække var tilknyttet fakultetet som religionspædagogisk assistent – aldrig har studeret hverken teologi eller religionspædagogik – i hvert fald ikke i en akademisk sammenhæng. At hun trods gentagne henstillinger fra fakultetet er vedblevet med at påberåbe sig kompetence i teologiske spørgsmål, tilføjede dekanen, vidner om det konfliktpotentiale, som kendetegner hende som person. Hertil vi jeg, der er den eneste i Danmark, der personligt kender Martha Heizer, sige:

1/ Martha Heizer har en østrigsk doktorgrad (svarende til en dansk PhD-grad) i pædagogik. Hvilken område inden for pædagogikken, der er tale om, ved jeg ikke, men da hun i adskillige år har undervist i religionspædagogik på universitetet i Innsbruck, må man formode, at graden er taget inden for området religionsformidling eller lignende. Hendes mand, Gert Heizer, der har en kandidateksamen i religion, har undervist i religion på et gymnasium.

2/ Martha Heizer er formand for "Wir sind Kirche" i Østrig og siden 2012 formand for "International Movement We Are Church" (IMWAC).

3/ Martha Heizer har for flere år siden fortalt mig om, at hun og hendes mand sammen med nogle venner og bekendte regelmæssigt holdt private gudstjenester i deres hjem. Hvilken art, der var tale om, er jeg ikke underrettet om. Har der været tale om en såkaldt simulering af messeofret, dvs. en normal messefejrning uden præst, er sagen klar nok, for det er ifølge kirkeretten ulovligt og medfører automatisk ekskommunikation. Men er det det, der er foregået?

4/ I den forbindelse kan jeg oplyse, at vi altid samles til gudstjeneste søndag morgen efter morgenmaden, når vi har IMWAC-formandsmøder. Kun én gang har der været tale om en messe, for da var en ældre brasiliansk dominikanerpræst blandt deltagerne. Forløbet af disse gudstjenester varierer ellers fra gang til gang, for det overlades normalt til deltagerne selv at finde tekster, bønner o.lign. Noget alter har vi ikke, men på et lille bord midt i lokalet står et glas vin og ligger en tallerken med et par skiver hvidt

brød. På et tidspunkt går tallerkenen og glasset rundt, så alle kan tage et stykke brød og drikke en slurk vin. Derved giver vi udtryk for en gensidig kærlighed og solidaritet. Men nogen konsekration foretages ikke, og ingen forkynder, at dette skulle være Herrens legeme og blod, så nogen simulering af eukaristiofferet er der altså ikke tale om. Umiddelbart kan jeg ikke se, at der er nogen forkert i at afholde sådanne "gudstjenester" eller taksigelser med bøn om Helligåndens vejledning i mindre, lukkede forsamlings, for var det ikke netop sådan det foregik i kirkens ældste tid?

5/ Hvorvidt "gudstjenesterne" i familiens Heizers hjem har været af lignende karakter, kan jeg som sagt ikke vide. Men det interessante er, at biskop Scheurer af Innsbruck ikke har undersøgt det ved at indkaldte Martha og Gert Heizer til en samtale. Han har handlet på basis af rygter og krænker derved de menneskerettigheder, som kirkens ellers hylder.

6/ Ifølge dekanen for det teologiske fakultet i Innsbruck vedbliver Martha Heizer "med at påberåbe sig kompetence i teologiske spørgsmål". Det "vidner om det konfliktpotentiale, som kendetegner hende som person," mener han. Herved bruger dekanen, hvad der inden for den klassiske retorik hedder et "ad hominum-argument", dvs. at han går efter manden (kvinden) i stedet for efter bolden. Som jeg gennem snart ti år har kendt Martha Heizer er det i øvrigt en karakteristisk, jeg ikke kan genkende. Hun har selvfølgelig sine menigheder og holdninger, men er ellers et varmt, omsorgsfuldt og lyttende menneske, ganske blottet for "konfliktpotentiale". Tværtimod er hun meget konsensusøgende. Hun har da

også på flere områder haft et ganske udmærket samarbejde med ærkebiskoppen af Wien, kardinal Schonborn, sidst (så vidt jeg er orienteret) i forbindelse med afholdelsen af en stor forsoningsgudstjeneste i Stefansdomen i Wien - en gudstjeneste i anledning af præsters misbrug af børn og unge, som i sin helhed blev transmitteret i begge de østrigske statstv-kanaler.

7/ Alt dette kan få en til at spekulere på, om der ikke ligger helt andre motiver bag ekskommunikationen af Martha og Gert Heizer: en angst for at lægfolk skulle tage over og stå for gudstjenesten, når der mangler en præst. I den forbindelse kan jeg nemlig ikke lade være med at tænke på, at biskop Scheurer har frarådet at lade lægfolk prædike under præsteløse gudstjenester. Det er ikke pastoralt forsvarligt, mener han. Derfor er ekskommunikationen af Martha og Gert Heizer et frontalangreb på det grundlæggende teologiske koncept bag "Wir sind Kirche"-bevægelsen: Vi er kirken, vi kan selv. Biskoppen glemmer derved, at det er lægfolket, der holder kirken oppe, for vi kan sagtens som i oldkirken have en Christi kirke uden pave, kardinaler, biskopper og præster, men ikke uden forkyndere og uden lægfolk.

Fornyelsen som forsvant

Nedenstående er utdrag fra siste kapittel i Ola Tjørhoms nye bok,

Fornyelsen som forsvant: Et kritisk blikk på den katolske kirkes utvikling fra 1850 til i dag.

Cappelen/Damm forlag,
ISBN 978-82-02-47525-3.

Noen av dere vil nikke gjenkjennende, mens andre vil mene at han overdriver. Les selv.

Kapittel 8. Framtiden: Rom for håp, håp i Rom?

Jeg avstår fra utstrakt og bastant profetering om framtiden til Den katolske kirke. For det første sprenger slike overveielser denne bokens rammer. Profetisjen er dessuten allerede tett befolket av Vatikan-kjennere som har bedre innsikt enn meg. Og perioden etter et pavevalg er alltid preget av usikkerhet. Ingen vet hva som vil skje framover. Prognosene varierer

– mange katolikker har gitt uttrykk for håp, andre sliter fremdeles med tvil og skepsis. Siden 1970-tallet har lengsel etter fornyelse endt med bitter skuffelse for millioner av katolske troende. Til tross for positive tendenser vil det ta tid før en kan si med rimelig sikkerhet om pontifikatet til Frans kommer til å bringe tilstrekkelige endringer.

Jeg har likevel valgt å ta med et avsluttende framtidsperspektiv. Her starter jeg med felter hvor behovet for kirkelige og læremessige justeringer etter min oppfatning er spesielt stort, knyttet til sentrale teologiske innvendinger mot de siste tiårenes kirkelige utvikling. Dernest vil jeg si litt om den nye paven og hans profil så langt. Til slutt vil jeg skissere noen hovedpunkter i min katolske

Kirkeledelsens strategi i møte med krisen synes lenge å ha bestått av tilsløring, fornektelse og ansvarsfraskrivelse. Tilsløringen skjer ved at en skifter fokus fra foreliggende problemer til symbolpolitikk og staffasje.

visjon. De følgende avsnittene er også tenkt som en kortfattet oppsummering av viktige anliggender i de foregående kapitlene.

Før jeg starter, kan en påminnelse om hovedlinjen i argumentasjonen min være nyttig:

- I hundreåret fram mot Vaticanum II var Pius-pavenes antimodernitet dominerende. Denne posisjonen bidro til en viss konsolidering innad og ble derfor hilst velkommen på noen hold.

Men den førte også til massiv forskansning utad. Kirken endte opp på siden av avgjørende samfunnsbyggende prosesser og i bitter konflikt med verden.

- Selv om fornyelseslengsel og positive ansatser innenfor den katolske fagteologien bar bud om at noe var i gjære, kan Det andre vatikankonsil beskrives som en revolusjonerende

begivenhet. Etter hvert måtte den bakstreverske kurien vike for en stadig økende progressiv majoritet.

Grunnlaget for en brei reformprosess var lagt.

- Konsilets revolusjonerende implikasjoner kom klarest til syne i årene rett etter dets slutt.

Knappt noen gang har katolikker opplevd så stor frihet, og aldri har vel vitaliteten vært sterkere. Fra 1970-tallets begynnelse ble imidlertid bremsene satt på.

- De siste tiårene har kirken vært preget av en markant konservativ vending. Denne vendingen bæres fram av en

allianse mellom gammeltradisjonister, «nykatolikker» og kirkelige bevegelser. Alliansen har hatt støtte helt til topps innenfor hierarkiet.

- Spenningene mellom konservative og progressive utviklet seg til en kirkelig krise som kulminerte under Benedikt XVI's modernitetsfiendtlige og splittende regime. For mange katolikker ble forrige pave en del av problemet og ikke en del av løsningen.

Kirkeledelsens strategi i møte med krisen synes lenge å ha bestått av tilsløring, fornektelse og ansvarsfraskrivelse. Tilsløringen skjer ved at en skifter fokus fra

foreliggende problemer til symbolpolitikk og staffasje. Fornektelsen innebærer utstrakt idyllisering og skjønnmaling. Meldinger fra Vatikanets propagandamaskineri gir ofte assosiasjoner til «komiske Ali», den irakiske informasjonsministeren under Saddam Hussein, som også rett før regimets fall ga forsikringer om at alt sto utmerket til. Når krisen demrer, blir ansvaret ofte forsøkt skjøvet over på liberale katolikkers illojalitet, medienes antikatolesisme og verdens forfall. Alt dette er blindspor. Dersom de kirkelige problemene ikke blir erkjent, kan de aldri bli løst. Etter mitt syn finnes det bare én vei ut av den katolske krisen, og den heter «fornyelse». Ikke i form av unødig gjenoppfinning av hjulet, men snarere gjennom en tilbakevending til og videreutvikling av impulsene fra Vaticanum II. Jeg vil utdype dette i fortsettelsen.

Kirkelig og teologisk fornyelse – hva må gjøres?

Fortidens og nåtidens problemer fungerer som pålitelige indikatorer på hvor framtidens reformtiltak bør settes inn. I det følgende rettes søkelyset mot fem felter hvor den teologiske fornyelsesprosessen i kirken har stoppet opp eller blitt reversert.

Mindre hierarki, mer deltakelse nedenfra
Jeg starter med et

hovedmoment: Behovet for å modifisere Den katolske kirkes hierarkiske struktur. Da denne tankegangen sitter dypt i lederskapets ryggmarg, drister jeg meg ikke til å antyde at den hierarkiske modellen bør avvikles. Men den kirkelige krisen krever omfattende strukturelle endringer. De må i første rekke finne sted på embetsplanet, og målet må være å skape større rom for medvirkning fra lekfolk.

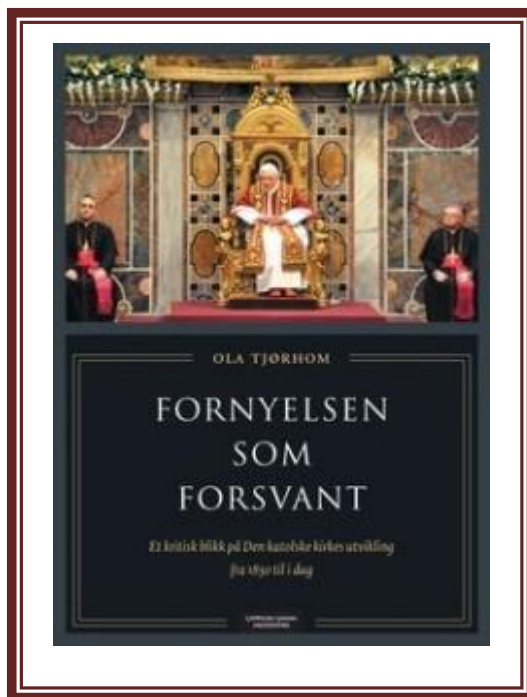
Aller viktigst er en grundig reform av paveembetet. Her topper det hierarkiske seg ved at det fusjoneres med monarkiske levninger og knyttes til idéen om ufeilbarlighet. Som påpekt i kapittel II, har den monarkiske tankegangen bakgrunn i en forestilling om at pavens åndelige myndighet

forutsetter verdslig makt. Etter mitt syn er dette en feilslutning, jeg vil snarere hevde at verdslige maktpretensjoner tilslører det åndelige. Listen over pavelige titler er lang. Han er stedfortreder eller vikar for «apostelfyrsten» Peter – ja, til og med for Kristus. Han er den universelle kirkes *supreme pontiff*, vesterlandsk patriark og biskop av Roma. Og han er *pontifex maximus* og eneveldig monark i Vatikanstaten. Han tiltales som «deres hellighet», og brukte lenge det kongelige «vi» om seg selv. Pavebegrepet kommer fra det latinske *papa* og det greske *pappas*, som begge betyr far eller pappa, og representerer et nokså enslig pastoralt innslag i opplistingen av epiteter med aristokratisk klang. Uttrykket «Den hellige fader» kan gi assosiasjoner til Gud Fader selv. Embetets

innehaver hilses med rojale gester som kneling og kyssing av den såkalte «fiskerens ring», helt hinsides det den fattige fiskeren Peter fikk oppleve. De nevnte titlene savner bibelske belegg og har ofte et begrenset historisk fundament. Flere av dem kom først i bruk da politiseringen av embetet skjøt fart fra høymiddelalderen. Det klareste unntaket er begrepet pave i betydningen far, men det ble lenge brukt om alle biskoper. Først på 1200-tallet ble det reservert for Roms biskop. Den mektige Innocens III

(pave fra 1198 til 1216) uttalte at Peters etterfølger nok var mindre enn Gud, men sto mye høyere enn alle mennesker. Denne oppfatningen har bitt seg fast på romersk hold.¹ Disse momentene inngår videre i en bredt anlagt pavelig myteproduksjon. Knappt noen verdslig monark blir i dag møtt med liknende underdanighet.

I kapittel II viste jeg til at Pius IX og Det første vatikankonsils innføring av dogmet om

¹ Et eksempel på overdrivelse av pavens betydning og rolle kommer til syne i et utsagn av Fernando Sebastian Aguilar, en av de 19 kardinalene som ble utnevnt av Frans i februar 2014. I et intervju med *Zenit* 25. februar hevder han følgende: «To collaborate with the Pope is to collaborate with Christ.»

pavelig ufeilbarlighet i 1870 artet seg som et nytt innslag i den katolske tradisjonen.

Tidligere var det primært konsilene som hadde myndighet til å definere offisiell kirkelig lære, og det kunne også skje uten pavens nærvær. I dag er det pianske dogmet gjenstand for ekspansjon i form av såkalt *creeping infallibility*, snikende ufeilbarlighet.

Infallibiliteten blir påfallende ofte mobilisert mot åpne holdninger til ordinasjon av kvinner; dette kommer jeg tilbake til nedenfor.

Johannes Paul II og Benedikt XVI sto for en tydelig utvidelse av ufeilbarlighetens rekkevidde. Allerede i 1996 skrev en nær medarbeider av de to, kardinal Tarcisio Bertone – som for øvrig var Vatikanets statssekretær fra 2006 til 2013 – en artikkel i kirkens offisielle avis *L'Osservatore Romano*

hvor han argumenterte for at vesentlige pavelige skriv skulle betraktes og behandles som ufeilbarlige, selv om de ikke gjorde krav på å være det. Forestillingen om ufeilbarlighet går hånd i hånd med pavens universelle jurisdiksjon eller hans i sak uinnskrenkede rettslige myndighet over hele Den katolske kirke og alle katolske troende. Etter kirkens syn rangerer jurisdiksjonen over samfunnets lovverk ved at den inngår i forpliktelsen overfor Gud. Samtidig har Vaticanum IIs avgjørende tanke om biskoppelig kollegialitet blitt

marginalisert, både prinsipielt og i praksis, som en følge av *the creeping infallibility*. I forlengelsen av dette merker en seg at mens konsilets beslutninger på konservativt hold oppfattes som situasjonsbestemte og noe som krever presiseringer, framstiller en her pavelige ytringer – i hvert fall de akseptable av sorten – som ufeilbarlige og absolutt forpliktende.

Kirkens hierarkiske struktur avledes og innholdsbestemmes av det pavelige hegemoniet. På toppen av maktpyramiden troner *the supreme pontiff*. Han har kardinalene og kurien som sine viktigste styringsredskaper. Da disse embetsinnehaverne utnevnes av samme pave, blir resultatet et lukket, kritikkomt og reformfiendtlig system. Praksisen med å gi

medlemmer av kurien bispetitler, ofte knyttet til for lengst avviklede «historiske» stift, medfører at mange biskoper kun ivaretar administrative eller diplomatiske oppgaver. Til og med kirkens ofte tvilsomme bankierer sprader rundt som erkebiskoper. Da disse gjør noe ganske annet enn det biskoper skal gjøre, nemlig utøve pastoralt lederskap, bør denne praksisen opphøre. Under de to forrige pavene fikk for øvrig episkopatet stadig mindre innvirkning på kirkestyret. Prestene er primært biskopens representanter. Selv om de kan ha stort gjennomslag i nærmiljøet, mangler de styringsinnflytelse på et høyere nivå. Helt på bunnen av pyramiden befinner lekfolket seg. Deres hovedoppgave er fortsatt å *pay, pray and obey*. Menighetsråd, pastoralråd og andre utvalg hvor de troende inngår, har kun rådgivende

mandat. De leke har heller ingen innvirkning på valget av biskoper. Behovet for en reformprosess som sikrer aktiv medvirkning og rettigheter for dem, er følgelig akutt. Som jeg påpekte i kapittel I, er Den katolske kirke mye dyktigere til å kanalisere autoritet nedover i systemet enn å sørge for åpne kanaler oppover. Og mens det finnes få formaliserte forplikt-elser nedover, kreves det ubetinget lydighet oppover. Embetets plikt til å tjene hele Guds folk står derfor i fare for å bli glemt. Den hierarkiske strukturen har videre en tendens til å bikke over i

kadaverdisiplin. Tvangs-midler som autori-tære lære-proses-ser, svarte-listing og utestenging fra nattverdfellesskapet blir hyppig tatt i bruk. Slike tiltak bør avvikles. Det er spesielt ille når høydepunktet i kirkens gudstjenesteliv, eukaristien, blir anvendt som disiplineringsredskap på ensidig og tilfeldig vis. Generelt trenger dagens katolisisme en mer pastoral og dynamisk tilnærming til kirkelig lederskap.

Den katolske kirke oppviser noe som kan betegnes som et demokratisk underskudd. Dette framstår ikke bare som utdatert i et moderne samfunn. Det resulterer også i at tilgangen til lekfolkets rike ressurser begrenses, og at innsikter i hva det vil si å leve et liv midt i virkelighetens verden, går tapt.

Den katolske kirke
framstår ikke bare
som utdatert i et
moderne samfunn.
Det resulterer også i
at tilgangen til
lekfolkets rike
ressurser begrenses,
og at innsikter i hva
det vil si å leve et liv
midt i virkelighetens
verden, går tapt.

Den hierarkiske strukturen gjør altså kirken fattigere. Manglende vilje til å lytte til myndige kristne bidrar videre til at den kirkelige opposisjonen radikaliseres. Prinsippet *sensus fidelium*, de troendes «sans» og tilslutning, peker i en helt annen retning. Poenget med det er riktignok ikke at kirkelig lære kan fastsettes gjennom flertallsbeslutninger, eller at læreembetets nøkkelposisjon i denne sammenheng oppheves. Men det tilsier at leke kirkemedlemmer og deres votum eller aktive medvirkning må ha en sentral plass i prosesser hvor kirkens tro blir formulert, resipert og formidlet. Denne tanken samsvarer for øvrig med synodenes betydning i kirkens liv og dens karakter som *communio* – eller levende fellesskap. I oldkirken var det lenge slik at ingen kunne bli innsatt som biskop uten de troendes samtykke. Dette er et uttrykk for hva *sensus fidelium*-prinsippet innebærer i praksis.² Samtidig viser historien at hierarkiske modeller slett ikke garanterer rett lære. På bakgrunn av dette kan ønsket om et mer inkluderende lederskap ikke avfeies som en verdslig-politisk idé; denne tankegangen har et solid teologisk fundament.

Den hierarkiske strukturen fører imidlertid til at lekfolkets innvirkning på læreutviklingen blir minimal, mens magisteriets rolle overbetones. Når læreembetet – representert ved paven, deler av kurien og episkopatet – har talt, forventes absolutt lydighet. Selv om dette kravet i prinsippet gjelder alle troende, håndheves det på spesielt resolutt vis overfor presteskapet og ordensfolk. Kirkens autoritære lærepraksis utdypes i Johannes Paul II's apostoliske brev *Ad tuendam fidem* av 18. mai 1998, samt i en kommentar fra Troskongregasjonen som ble offentliggjort samtidig. Sistnevnte tekst innbefatter en allmenn «profession of faith» og en «oath of obedience». Her fokuseres det ikke bare på kvalifisert heresi, men på alle avvik fra magisteriets læredefinisjoner av teologisk så vel som moralsk art. Leo XIII's bulle *Apostolicae curae* fra 1896 blir til overmål nevnt som eksempel på et utspill som skal mottas med «religiøs tilslutning» eller «underdanighet». Dermed blir dette skrivets avvisning av Den anglikanske kirkes embeter som «absolutely null and utterly void» fremdeles fastholdt som gyldig og forpliktende. Når læreembetets lydighetskrav

får en slik form, står det ikke bare i kontrast til tanken om *sensus fidelium*. Det bidrar også til at Vaticanum II's lære om kirken som fellesskap og forestillingen om et «sannhetenes hierarki», hvor det skjelles mellom sentrum og periferi, blir neglisjert.

På konservativt og kurialt hold blir den hierarkiske strukturen ofte framstilt som

teologi
sk
avgjøre
nde –
ja,
nærme
st som
noe
kirken
står og
faller
med.
Men
som
jeg har
forsøkt

å vise, har denne strukturen i vesentlig grad sine røtter i politisk-verdslige forbilder: fra det antikke romerske senatet via maktkampen mellom keiser og pave til autokratiske monarkier og adelsvesen. Og den mangler forankring i Det nye testamente og oldkirken. Konservative katolikker hevder at kirken ikke er et demokrati. Vel, etter mitt syn er impulser fra demokratisk tenkning minst like relevante for kirkens strukturer som forsøk på løse styringsoppgaver med utdaterte hoffmodeller som forbilde.

Under Johannes Paul II og Benedikt XVI var katolisismen preget av høyt oppdrevet papalisme. Det utartet tidvis til pavedyrking, mens hierarkisering og sentralisering grep om seg. Kirken ble på ny et samfunn av ulike, *societas inaequalis*. Dette er ikke veien å gå hvis en ønsker for-nyelse. Kirken må avstå fra en monarkisk forståelse av paveembetet, paven er primært Roms biskop. Han er også kalt til å verne om enhet, blant annet ved å sikre rom for et konstruktivt og byggende mangfold. Den hierarkiske enveisstrukturen bør dessuten byttes ut med åpen toveiskommunikasjon. Og kravet om absolutt lydighet må i det minste modifiseres. Her er det viktig å skjelle mellom den pavelige tjenestens teologiske basis og dens historiske og sosiokulturelle former. Kun det førstnevnte momentet kan betraktes som forpliktende. Vi trenger kirkelige strukturer som innholdsbestemmes av Guds folk-tanken,

på linje med Det andre vatikankonsils tekster. Innenfor slike rammer er embetenes oppgave ikke å herske, men å tjene – kirken, troens folk og Guds verden.

(...)

Frans – et nytt pontifikat tar form

Dette forsøket på å gi en vurdering av pontifikatet til pave Frans fullføres halvannet år etter valget, i kjølvannet av en fase med opprømt feiring av ettårsjubileet. De positive trekkene er åpenbare, det bekreftes av begeistrede reaksjoner på svært mange hold. Pavens strategi skaper imidlertid økende usikkerhet. Den synes å gå ut på å prøve å gjøre alle til lags – til venstre primært gjennom symbolmarkeringer og til høyre ved å la mesteparten av den siste tidens konservative seire bli stående. Jeg tviler på at dette vil lykkes i det lange løp. Etter hvert har da også de kritiske spørsmålene tiltatt i styrke. I en nyere utgave av Publik-Forum (*Superpapist*, nr. 4 2014) antydes det at satsingen på å være «der Liebling aller» – alles yndling – ikke er overbevisende, at uttalelsene til Frans synes å ha blitt stadig mer forbeholdne og ulne, samt at han ikke er i nærheten av å presentere et konkret program for «de fattiges kirke». Liknende tilløp til skepsis har blant annet kommet til uttrykk på lederplass i *National Catholic Reporter*. Selv om

halvannet år ikke er all verdens tid, har viktige konturer i det nye pontifikatet avtegnet seg. Jeg vil i det følgende sammenfatte mitt syn på situasjonen.

Jorge Mario Bergoglio ble valgt til pave 13. mars 2013. Den nye katolske lederen kom fra embetet som erkebiskop av Buenos Aires og har bakgrunn som jesuitt. Benedikt XVI's etterfølger tok navnet Frans. Det henspiller på Frans av Assisi, men også på den jesuittiske misjonæren Frans Xavier (1506–52). Navnevalget vakte enorm oppmerksomhet, og det ble tolket som et tegn på at en reformator hadde inntatt Peters stol. Enkelte ganger virket det som om en forestilte seg at alle kirkens problemer var løst, som ved

et trylleslag.³ Overflatiske medier så ut til å ha glemte at slike problemer eksisterte. Jubelen skyldtes nok i en del tilfeller lettelse over at Joseph Ratzingers krisepregede regime var forbi.

Frans har imidlertid en tydelig konservativ bakgrunn, teologisk og etisk så vel som ideologisk. Han var aldri aktivt involvert i de radikale kirkelige og politiske strømningene som preget jesuitterordenen i Latin-Amerika i tiårene etter Vaticanum II. Mens han ledet ordenen i Argentina, fungerte han ofte som en bremsekloss. Holdningen hans til den argentinske militærjuntaen som styrte landet med jernhånd fra 1976 til 1983, var tidvis uklar. Paven selv har, så vidt meg bekjent, aldri benektet dette. Det røykteppet som ble lagt ut i denne sammenheng, stammer fra

Frans har en tydelig konservativ bakgrunn, teologisk og etisk så vel som ideologisk. Han var aldri aktivt involvert i de radikale kirkelige og politiske strømningene som preget jesuitterordenen i Latin-Amerika i tiårene etter Vaticanum II. Mens han ledet ordenen i Argentina, fungerte han ofte som en bremsekloss.

Vatikanets propagandaapparat. Den nye katolske lederen hadde videre tette bånd til den konservative bevegelsen *Comunione e Liberazione*, og det er ingenting som tilsier at disse har forsvunnet. Først på et seinere stadium inntok han en klar holdning til de seksuelle overgrepene, som også berørte kirken i Argentina. Og i et brev fra 2010 oppfordret Bergoglio en gruppe ordenssøstre til å gå i forbønn for at Kirchner-regjeringens forslag om å legalisere likekjønnede ekteskap ikke måtte bli vedtatt, med

følgende åpenhjertige begrunnelse: «La oss ikke være naive. Dette er ikke bare en politisk kamp, men et forsøk på å tilintetgjøre Guds plan. Det er ikke kun et lovforslag, men et trekk fra Løgnens far (Djevelen) som søker å forvirre og forlede Guds barn.»⁴

Ellers er Frans eksponent for en sterk Maria- og helgenfromhet. Da han ble valgt,

³ Se bl.a. en uttalelse av pastor Pål Bratbak, pressekontakt i Oslo katolske bispedømme, til Vårt Land av 15. mars 2013: «... det tok ikke mange sekunder før jeg skjønnte at dette var et godt valg. Tonen, ordvalget og kroppsspråket til pave Frans da han sto fram på balkongen, viste at dette var rett mann.»

⁴ Jf. <http://www.katolsk.no/nyheter/2014/01/avviser-at-paven-apner-for-likekjonnede-partnerskap> (lest i mars 2014). På OKBs hjemmesider inngår sitatet i en forsikring om at Frans ikke har skiftet syn på dette feltet.

dediserte han embetet sitt til Vår frue av Fatima. Og 13. oktober 2013 innviet han hele menneskeheten til Den hellige jomfru, igjen med Fatima i fokus. Det store flertallet av verdens befolkning som sokner til andre trosretninger eller ikke har en religiøs tro, ble aldri spurt om hva de syntes om et slikt initiativ. Ved *Angelus*-bønnen søndag 17. november 2013 ble tjue tusen rosenkranser delt ut til de tilstedeværende på Petersplassen. Gaven var pakket inn i en apotekaktig eske og ble omtalt som «medisin». 12. mai 2013 helgenkåret Bergoglio hele 813 martyrer fra 1400-tallet som ble drept da de nektet å konvertere til islam. Selv om dette var forberedt under forgjengeren, antar jeg at det er verdensrekord i kollektiv kanonisering. I oktober samme år fulgte paven opp med å saligerklære 522 personer som hadde mistet livet i møte med de republikanske styrkene i den spanske borgerkrigen på 1930-tallet. Benedikt XVI gjorde noe liknende i 2007, tilsynelatende uten å ta behørig hensyn til de godt over 110 000 som ble drept av Francos falangister. Da Frans besøkte Sør-Korea i august 2014, sto 124 koreanske martyrer for tur – også de ble erklært salige. Jeg har vansker med å se at slike gigantiske kollektive prosesser er teologisk og trosmessig meningsfulle. Helgenindustrien har i hvert fall gjort et ettertrykkelig comeback under nåværende pave.⁵

Rett etter konklavets slutt ga jeg uttrykk for en følelse av at prosessen innebar gjenvalg av Ratzinger. Det skulle vise seg å være feil. Forskjellene mellom de to pavene er iøynefallende på det personlige planet. Frans får en til å tenke på Johannes XXIIIs joviale folkelighet. Han markerte seg umiddelbart som en ydmyk leder, blant annet ved å tone ned det pavelige staffasjemakeriet. Da han trådte fram på Peterskirkens balkong, hilste han massene med et enkelt *buona sera* – god kveld. Han ba videre de frammøtte om å be for ham. Og han var iført en påfallende lite prangende embetsdrakt. Det hevdes at den nye paven skal ha avvist bruk av et mer pompøst alternativ med følgende begrunnelse: «Karnevalet er

over!» Takk og lov, sier jeg – slikt har vi sett mer enn nok av. Samtidig er det neppe grunnlag for å forvente at tråden fra liturgireformene i kjølvannet av Vaticanum II vil bli gjenopptatt; Frans er altfor begeistret for tradisjonelle folkelige fromhetsformer.

(...)

På konservativt-tradisjonalistisk hold har imidlertid uroen vært påtakelig, i noen tilfeller slår den over i frustrasjon. Angsten er stor for at mulighetene til å bruke den gamle messen vil bli redusert, og en føler ubehag ved pavens uformelle stil. Jeffrey Tucker, som redigerer bloggen til *The New Liturgical Movement*, medgir at han finner «many aspects of this papacy to be annoying» (30. juli 2013). I en melding på Oddvar Mois blogg gir Atle Jansen uttrykk for bestyrtelse over at Frans ba en italiensk tenåring om å tiltale ham i du-form (28. august 2013). Enkelte frykter at kirkeledelsen nå er i hendene på «a Catholic Obama». Erkebiskop Charles Chaput, en sentral konservativ aktør blant de amerikanske

biskopene, har pekt på at «the right wing of the church has not been really happy about (Francis') election». Chaput understreket at paven «will have to care for them, too».⁶ Så vidt meg bekjent har erkebiskopen aldri oppvist tilsvarende pastoral omsorg overfor radikale katolikker. Nylig antydte kardinal Walter Brandmüller, tradisjonalistisk

orientert kirkehistoriker, at begeistringen for Frans var overflatisk og at han til tider sto for populistiske holdninger.⁷ Også SSPX-lederen Bernard Fellay har latt seg provosere. I et foredrag i Kansas City (12. oktober 2013) hevdet han at Den katolske kirkes situasjon hadde blitt «10 000 ganger verre» under den nye paven. Tradisjonalistbiskopen la til at han «takket Gud inderlig» for at en ikke hadde nådd fram til en avtale mellom SSPX og kirken. Så langt har motstanden mot Bergoglio vært klart sterkest på konservativt-tradisjonalistisk hold.

(...)

Symbolpolitikk og spin doctors

⁵ 12. september 2014 ble det kjent at den konservative kardinalen Mauro Piacenza hadde blitt utnevnt til medlem av Kongregasjonen for helligkåring. Det vil neppe legge en demper på kanoniseringshysteriet.

⁶ Chaputs uttalelser kom i et intervju med John Allen i *National Catholic Reporter* av 23. juli 2013.

⁷ Se bl.a. oppslag fra *Katholische Nachrichten-Agentur* (KNA) av 25. august 2014.

Hva betyr så disse faktorene i sum? Det finnes mye godt i det nye pontifikatet, men også innslag som fører til tvil og skuffelse. Usikkerheten skyldes særlig følgende momenter: 1) Pavens signaler er i utgangspunktet tvetydige, de peker i forskjellige retninger – noe som ikke minst skyldes en gjennomgående, kanskje til og med bevisst ullenhet. 2) Selv om viljen til å gjennomføre kirkelige reformer er til stede, har evnen til å realisere slike tiltak så langt vært begrenset. 3) Mens de sosiopolitiske markeringene til Frans gir grunn til glede, synes de konservative holdningene hans stort sett å være intakte innenfor deler av familie- og samlivsetikken. 4) Det er lite som tilsier at den nye pavens tradisjonelle teologi og folkelige fromhet har blitt modifisert. 5) Mye av det positive som har kommet fram, arter seg generelt sett som symbolpolitikk. Slikt slår an i dagens kulturklima ved at det tilslører traurige realiteter. Det appellerer til Vatikan-journalister som livnærer seg av å tolke tidens tegn. Blant katolikker som lengter etter fornyelse, blir det møtt med begeistring. Jeg vil ikke avfeie de pavelige symbolmarkeringene som tomme. I et større perspektiv utgjør dette likevel kun krusninger på overflaten. Så langt har det blitt mye mer snakk enn handling. Og da kirkens problemer er prekære, trenger vi mer enn snakk. Det sentrale for Frans har vært utfordringer i verden. Selv om dette er en viktig pavelig oppgave, krever den siste tidens krise at kirkens enorme interne problemer blir konfrontert.

I forlengelsen av dette bør det nevnes at paven heller ikke har maktet å levere på et politisk eller geopolitisk plan. Det skyldes i og for seg ikke at enkelte av utspillene hans kan virke noe enkle eller naive. Viljen og ambisjonene er utvilsomt de beste, men resultatene har så langt vært beskjedne. Etter mitt syn har flere andre kirkeledere stått for viktigere bidrag, selv om de får mye mindre oppmerksomhet. Appellen til begrenset, kontrollert og koordinert maktbruk i konflikten med Den islamske staten i Nord-Irak og Syria (ISIL) på en pressekonferanse 18. august 2014, på flyet hjem fra Sør-Korea, er et mulig unntak her. Disse uttalelsene fungerte som et korrektiv

Nå befinner vi oss
fortsatt tidlig i
pontifikatet, og et
blytungt kirkeskip
lar seg ikke snu i
en hånd vending

overfor enkelte vestlige staters langt mer aggressive holdning. En tilsvarende posisjon har imidlertid vært offisiell Vatikan-politikk helt siden Johannes XXIII's pontifikat. Johannes Paul II sto for et balansert syn på situasjonen i Midt-Østen; også på dette feltet fikk han stort gjennomslag. Til og med Benedikt XVI ytret seg kritisk om Gulf-krigen. Før og under Frans' reise til Midt-Østen i mai 2014 var forventningene skyhøye på noen hold. Men det er vanskelig å se hva besøket førte til i konkret forstand.

Nå befinner vi oss fortsatt tidlig i pontifikatet, og et blytungt kirkeskip lar seg ikke snu i en hånd vending. Paven er dog ufeilbarlig og i sak noe nær opptil allmektig; han kan når som helst sette i gang de prosessene han måtte ønske. Det gikk bare noen få uker før Johannes XXIII meldte at han ville innkalle til et verdensvidt reformkonsil, på tvers av massiv motstand. Etter halvannet år i embetet har Frans mye mindre å vise til.

Dersom han virkelig brenner for å styrke kvinnes stilling i kirken og betrakter dem som «viktigere enn biskoper», kunne han uten videre ha gitt noen av dem ledende posisjoner i kurien – kanskje også åpnet døra på gløtt for kvinnelige diakoner. Dette har ikke skjedd, de to kvinnelige undersekretærene er fortsatt ensomme svaler i en av verdens mest maskuline bastioner. Velvillige uttalelser

om kvinnes betydning står for øvrig i et pinlig spenningsforhold til pavens forsøk på å spøke om temaet i et intervju – ved å vise til at kvinnelige husholdersker regjerer med hard hånd i mange katolske prestegårder.⁸ Slike utslag av triviell prestehumor kan tyde på at en ikke helt har forstått hvor akutt spørsmålet om kvinners status fortsatt er.

Paul Vallely taler med rette om «a carefully cultivated ambiguity» hos Frans som inngår i Vatikan-strategenes image-bygging, samt at mange av de positive reaksjonene på pontifikatet hans skyldes at sekulære medier tenderer til å «mistake style for substance».⁹

⁸ Intervjuet sto på trykk i *Il Messaggero* 30. juni 2014 – og ble til overmål gitt til en kvinnelig journalist.

⁹ Jf. Vallely, Paul, «Pope Francis: has his revolution even started?», *The Guardian* av 11. mars 2014. Artikkelen kan leses her

<http://www.theguardian.com/world/2014/mar/11/pope-francis-revolution-even-started-catholic-church-vatican>

Bildet av den nye paven som en banebrytende reformator stammer i første rekke fra den katolske propagandaen og en forunderlig ukritisk presse; det har begrenset dekning i virkelighetens verden. Mens Benedikt XVI verken var i stand til eller interessert i å kommunisere med den breie offentlighet, har Frans blitt en mester i denne kunsten. Suksessen skyldes ikke minst at *spin doctors* og PR-agenter spiller en stadig mer sentral rolle innenfor kirken. Den viktigste av kuriens nye mandariner er trolig Greg Burke, en trygt konservativ PR-ekspert med bakgrunn fra *Opus Dei* så vel som Fox News. Dermed framstår han nærmest som en legemliggjøring av den såkalte «nykatolisismen». Selv om Burke ble ansatt i sluttfasen av Benedikts regime, er det først under etterfølgeren at hans innflytelse har fått gjennomslag. Han er aldri langt unna når paven kysser fattige barn og klemmer deres arme mødre. Han er dessuten sterkt sportsinteressert og sto nok bak Vatikanets ferskeste stunt: *The Pope's Soccer Match for Peace*, som gikk av stabelen i Roma 1. september 2014. Suksessen vil bli fulgt opp med en cricket-kamp mellom Vatikanet og *The Church of England*. Slikt er jo gjevt, men det vil neppe føre til revolusjonære endringer i verken verden eller kirken. Ellers merker jeg meg at til og med Oslo Katolske bispedømme for tiden holder seg med en «medierådgiver», konvertitten Eskill Skjeldal.

Nå bør en som nevnt ikke beklage at kirkeledelsen omsider har innsett behovet for bredt anlagt kommunikasjon. Jeg kan likevel ikke fri meg fra en følelse av at mye av dette har et striglet, regissert og lettbeint preg. At katolikker – også progressive – sluker agnet, er kanskje ikke så overraskende. Det beror nok på nok en desperat lengsel etter fornyelse. Men det forundrer meg at liberale ikke-katolikker også biter på og overser de konservative holdningene til Frans i livsstilsspørsmål, samlivsetikken og synet på kvinner. Aller mest forbløffende er det at sekulære medier har lagt de kritiske perspektivene på hylla.

Den nye pavens medievennlige tvetydighet har skapt bølger innenfor konservative kretser. Samtidig ymtes det her om at Frans anvender en taktikk hvor en innledende og bredt anlagt sjarmoffensiv skal berede grunnen for å feste grepet. Med henvisning til den kinesiske generalen Sun Tzus skrift om «krigskunst» (ca. 500 f.Kr.),

hevder Elizabeth Scalia at paven manipulerer pressen for å få dem til å se med forståelse på tradisjonell katolisisme.¹⁰ Dette kan være uttrykk for ønsketenkning, men Vatikanets strategiske grep har blitt bedre i det siste – så hvem vet? Vi bør dessuten merke oss at den konservative aktøren George Weigel insisterer på at det finnes «a seamless continuity» mellom de tre siste pavene, med særlig henvisning til skrevet *Evangelii gaudium*.¹¹ Et argument for disse synspunktene er at vi lenge har skimtet en arbeidsfordeling som minner om forholdet mellom Johannes Paul II og Joseph Ratzinger: Mens Frans konsentrerer seg om å sjarmere offentligheten, sørger Troskongregasjonens kompromissløse leder Gerhard Müller for at kirkens tradisjonelle læreposisjon opprettholdes. Dermed er det mye som tilsier at Den katolske kirke fortsatt holder seg med en teologisk vaktbikkje, og her kan Müller måle seg med Ratzinger.

Til tross for mange løfterike ansatser, tyder pontifikatet til Frans så langt ikke på at den katolske krisen står foran en umiddelbar løsning. Problemene har kun blitt dempet eller kommet mer på avstand. Og pavens evne til å skape heftig begeistring betyr ikke at den fornyelsen vi så sår trenger, er i ferd med å bli realisert. Dette bekreftes langt på vei av situasjonen innenfor vår hjemlige nasjonalkirke. Her har den mye omtalte «Frans-effekten» uteblitt. Halvannet år etter pavevalget er det *business as usual*, både på bispedømmets ledelsesplan og innenfor de konservative konvertittmiljøene. Noe liknende kan sies om situasjonen i USA – bispekonferansens møter høsten 2013 og våren 2014 vitner slett ikke om kursjusteringer. Behovet for målrettet handling og konkrete tiltak er nå stort. Det bibelske prinsipp om at treet skal kjennes på dets frukter, gjelder også for pave Frans. Jeg våger ikke tro på reell bedring før fornyelsesprosessen i forlengselen av Det andre vatikankonsil er tilbake på sporet. Dette er det avgjørende testspørsmålet, og det rommer dessuten svaret på det tusener av katolikker lengter etter. Under slike forhold finnes det knapt annet å gjøre enn å vente og se. Vi får håpe på det beste og forberede oss på det motsatte.

¹⁰ Se Scalia, Elizabeth (2013). «Don't tell the press: pope Francis is using them.» *First Things* av 30. juli, 2013. Liknende tanker presenteres i William Doyno Jr. «Five myths about pope Francis.» *First Things* av 22. juli, 2013.

¹¹ Jf. Weigels uttalelser til *National Catholic Register* av 3. desember 2013.

**Vi sees på
årsmøte og
seminar 18.
april**

**Tema: Hva
skjer i
Vatikanet?**

www.ogsavierkirken.no

Nyhetsbrevets e-postadresse: webred@ogsavierkirken.no